

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšera a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **D. T.**, zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., se sídlem Kovářská 939/4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 10. 2020, č. j. 60 Az 75/2019 - 33,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 10. 2020, č. j. 60 Az 75/2019 - 33, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 11. 2019, č. j. OAM-773/ZA-ZA06-ZA13-2019, zamítl žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V odůvodnění uvedl, že zemí původu žalobce je Ukrajina, kterou ČR řadí mezi bezpečné země původu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, které jsou pod kontrolou proruských separatistů. Žalobce však pochází z Čerkaské oblasti, jež je pod kontrolou ukrajinské vlády. V průběhu řízení žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možné Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. K vojenské službě nebyl povolán, nadto branná povinnost představuje legitimní občanskou povinnost v souladu s mezinárodním právem.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále též „krajský soud“), který žalobě vyhověl, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že žalovaný postupoval v souladu s § 16 odst. 2 zákona o azylu a správně vyhodnotil, že žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možno Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný však pochybil, jestliže se v řízení zároveň nezabýval i mezinárodněprávními závazky ČR vůči žalobci vyplývajícími z § 14a odst. 2 písm. d) zákona

o azylu ve spojení s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech (dále též „EÚLP“), tj. závazky ČR vůči soukromému a rodinnému životu žalobce ani nezjišťoval, zda tyto závazky mohou být posouzeny v jiném řízení, které by poskytlo efektivní ochranu právům žalobce. Krajský soud zdůraznil, že v řízení bylo zjištěno, že žalobce nežil na Ukrajině, neumí ukrajinsky, jeho matka žijící v ČR je na něm závislá. Žalobce nemá na Ukrajině žádné zázemí, k byt' jen přechodnému návratu za účelem legalizace pobytu v ČR nemá finanční prostředky. Tyto okolnosti žalovaný dle krajského soudu řádně nevyhodnotil a nevyloučil porušení mezinárodněprávních závazků ČR ve vztahu k žalobci. Rozsudek krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Podle názoru stěžovatele je rozsudek nepřezkoumatelný a nezákonný. Právní názory soudu jsou v rozporu s právní úpravou i konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel je přesvědčen, že jej krajský soud bezdůvodně a v rozporu s § 16 odst. 3 zákona o azylu i s obsahem spisu zavázal ke zkoumání dalších konkrétních okolností, jejichž tvrzení a zejména pak prokazování bylo jednoznačně úkolem žalobce jako žadatele o mezinárodní ochranu, který je státním příslušníkem bezpečné země původu. Stěžovatel obsáhle citoval judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž se podává, že charakteristickým znakem řízení v případě žadatelů z bezpečných zemí původu oproti jiným obdobným azylovým řízením je zdůraznění důkazního břemene ve vztahu k žadatelům. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku na žadatelích. Úkolem žadatele pocházejícího z bezpečné země je přesvědčit správní orgán (stěžovatele), že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný azylový příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti ve smyslu § 12 až 14b zákona o azylu. Skutečnosti prezentované žalobcem v průběhu správního řízení, včetně lidsky pochopitelné emoční vazby mezi ním a jeho matkou, se nevymykaly důvodům, které k udělení mezinárodní ochrany vést nemohou. Dle stěžovatele kasační stížnost naplňuje kritéria přijatelnosti z důvodu zásadního pochybení krajského soudu spočívajícího v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalobce se ve vyjádření ke kasační stížnosti zcela ztotožnil s odůvodněním rozsudku krajského soudu. Pro podporu svých závěrů odkázal na judikaturu správních soudů i Nejvyššího správního soudu a odbornou literaturu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, příp. zamítl pro nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany

pokračování

veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost také tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30, č. 933/2006 Sb. NSS.

[7] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Nejvyšší správní soud již dříve dovodil, že kasační stížnost podaná správním orgánem jako stěžovatelem může být ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná i v případě, že je podána z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které bude spočívat v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a to i tehdy, kdy není možné hovořit přímo o „zásahu do hmotněprávního postavení stěžovatele“ ve smyslu výše citované judikatury. Jinak by nemohl Nejvyšší správní soud naplňovat úkol zajistit spravedlivé, zákonné a předvídatelné rozhodování správních soudů (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020 - 23).

[9] Stěžovatel spatřoval důvod přijatelnosti své kasační stížnosti v tom, že krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a uložil stěžovateli povinnosti nad rámec požadavků zákona i jej interpretující judikatury. Krajský soud se tedy dle stěžovatele dopustil zásadního pochybení v řešení právních otázek případu. Nejvyšší správní soud stěžovateli přisvědčil a připustil kasační stížnost k věcnému projednání.

[10] Kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

[11] Z předložených spisů Nejvyšší správní soud zjistil následující podstatné skutečnosti.

[12] Dne 27. 8. 2019 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR.

[13] Dne 30. 8. 2019 v pohovoru k žádosti sdělil, že se narodil v Čerkasech na Ukrajině, ale od dětství žil v ČR. Není členem žádné politické strany, nikdy se politicky neangažoval. Je svobodný, bezdětný, zdravý, do ČR naposledy přicestoval autobusem z Ukrajiny přes Polsko. V ČR pobýval „na základě sloučení rodiny“, do 18 let byl zapsán u matky v pase. Jeho matka má ukrajinské občanství, v ČR jí však bylo uděleno povolení k trvalému pobytu. Žalobce dodal, že s matkou žije ve společné domácnosti. Matka jej má hodně ráda, je na žalobce fixovaná. Uvedl, že o možnost pobývat v ČR přišel v důsledku „překročení stanoveného limitu 90 dnů o tři dny“. Živil

se prací ve fabrice, ostatní náklady hradí jeho matka. Ukrajinu nenavštěvuje, jezdí si tam pouze zařizovat doklady. Žádné problémy na Ukrajině neměl, pouze se jej ptali, zda se již zúčastnil povinné vojenské služby. Té se žalobce účastnit nechce. Na Ukrajině nemá žádné známé ani příbuzné, neumí ukrajinsky. Krátkodobý návrat na Ukrajinu za účelem legalizace pobytu v ČR vyloučil s tím, že nemá, kam by šel. Musel by tak být na ulici, kde by jej pravděpodobně sebrala vojenská hlídka kvůli nástupu do armády.

[14] Dne 30. 8. 2019 žalobce též předložil smlouvu o podnájmu, z níž vyplývá, že v domácnosti bydlí sám.

[15] Dne 14. 11. 2019 vydal stěžovatel rozhodnutí, kterým žalobcovu žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou s odkazem na to, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, žalobce však pochází z Čerkaské oblasti). Žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možno Ukrajinu za bezpečnou zemi původu dle citovaného ustanovení považovat. Krajský soud rozhodnutí stěžovatele k žalobě žalobce zrušil výše rekapitulovaným rozsudkem. Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížnost.

[16] Institut zjevně nedůvodné žádosti je zakotven v § 16 zákona o azylu.

[17] *Žalobcová žádost byla zamítnuta dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, podle něhož jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*

[18] *Ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu specifikuje, že v případě, kdy jsou dány důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*

[19] Podle § 2 bodu 24. vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v rozhodném znění (dále též jen vyhláška č. 328/2015), Česká republika považuje Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů, za bezpečnou zemi původu.

[20] Z důvodové zprávy k § 16 zákona o azylu plyne, že důvod zamítnutí uvedený v § 16 odst. 2 vychází z evropské praxe, kdy žadatele, který přichází ze státu, který pro něj není nebezpečný, nebo má možnost do takového státu cestovat, nelze považovat za osobu vyžadující ochranu, přičemž tím není vyloučeno, že v řízení může tato osoba prokázat opak. V rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se pak uvede toliko to, „zda se v případě žadatele jednalo o bezpečnou zemi“. Konkrétní důvody pro udělení mezinárodní ochrany se při postupu dle citovaného ustanovení nezkoumají.

[21] *Ustanovení § 14a zákona o azylu uvádí, že: (1) Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nespĺňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. (2) Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a)*

pokračování

uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. (důraz přidán).

[22] Článek 8 EÚLP stanoví, že: 1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. 2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

[23] Nejvyšší správní soud se k institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost opakovaně vyjádřil a jeho judikatura je v tomto ohledu konstantní. Například v nedávném usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, soud vyslovil, že „pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli (...). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“ (důraz přidán). Tentýž názor vyslovil zdejší soud již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, v poslední době jej potvrdil rovněž v usnesení ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 Azs 209/2020 - 29, v usnesení ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 - 34, v usnesení ze dne 30. 9. 2020, č. j. 9 Azs 185/2020 - 30, v usnesení ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 229/2020 - 34, či v usnesení ze dne 4. 12. 2020, 3 Azs 129/2020 - 68. V řízení s žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat pak „podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020 - 36, důraz přidán). Stejný názor vyslovil zdejší soud již v rozsudku ze dne 14. 6. 2006, č. j. 3 Azs 208/2005 - 50, v poslední době jej potvrdil rovněž v usnesení ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 - 32, ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 229/2020 - 34, či ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68). Nejvyšší správní soud si je vědom, že některá z poukazovaných rozhodnutí zdejšího soudu byla vydána až po vydání nyní posuzovaného rozsudku krajského soudu. V žádném však nebyl učiněn odklon od dosavadní linie judikatury, naopak na konstantní judikaturu navazují, a právní názor Nejvyššího správního soudu na institut zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost zůstává nezměněn.

[24] Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel postupoval v souladu s výše uvedenou právní úpravou a navazující judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel důkladně zkoumal splnění podmínek uvedených v § 16 odst. 2 zákona o azylu. Zjistil, že žalobce pochází z Čerckaské oblasti na Ukrajině, kterou ČR považuje za bezpečnou zemi původu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti), přičemž žalobce v průběhu řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na to, že Ukrajinu ve vztahu k osobě žalobce nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud připomíná, že označení Ukrajiny za bezpečnou zemi původu (se shora uvedenými výjimkami) přeneslo na stranu žalobce břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně toho, že Ukrajinu za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze. Rozsah a obsah jím sdělených informací však v daném případě neodůvodňoval přijetí závěru, že by pro žalobce Ukrajina bezpečnou zemi původu skutečně nepředstavovala. Žalobce v této souvislosti uvedl pouze strach z potenciálního odvodu do armády v domovské zemi. K této otázce Nejvyšší správní soud

setrvale judikuje, že branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu (srov. např. rozsudky ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015 - 24, ze dne 27. 9. 2019, č. j. 5 Azs 189/2018 - 22, ze dne 25. 2. 2016, č. j. 4 Azs 2/2016 - 31, či ze dne 25. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 - 32). Uvedená skutečnost tedy nemohla vést k závěru o tom, že Ukrajinu nelze ve vztahu k žalobci považovat za bezpečnou zemi původu. Stěžovatel proto správně vyhodnotil, že žalobce neuvedl, natož neprokázal, že by pro něj Ukrajina nepředstavovala bezpečnou zemi původu. Pokud jde o rodinnou situaci, žalobce je svobodný, bezdětný, zdravý mladý muž. Ačkoli při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vypověděl, že žije ve společné domácnosti s matkou, ze správního spisu vyplývá, že žalobce žije v domácnosti sám. Nejvyšší správní soud přitom nikterak nezpochybňuje intenzitu žalobce k jeho matce, resp. jejich vzájemný vztah. S ohledem na výše citovanou právní úpravu i ustálenou judikaturu však musí konstatovat, že tento vztah nelze považovat za důvod pro přijetí žádosti o mezinárodní ochranu k věcnému projednání. Rovněž nelze přistoupit k věcnému přezkumu žádosti z důvodu tvrzeného nedostatku financí a zázemí v domovské zemi či neznalosti jazyka. Jediným důvodem pro přijetí žádosti k věcnému přezkumu může být v případě žalobce jakožto žadatele pocházejícího z bezpečné země pouze prokázání, že tuto zemi nelze ve vztahu k němu za bezpečnou považovat. Takovým postupem přitom nedochází k porušení mezinárodněprávních závazků ČR plynoucích z čl. 8 EÚLP vůči žalobci, resp. vůči jeho soukromému a rodinnému životu. Nejvyšší správní již v usnesení ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52, uvedl, že *„rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu ani doplňkové ochrany v situaci, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevyklučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR. V takovém případě tedy není ani relevantní důvod pro to, aby správní orgán rozhodující o azylu či správní soud přezkoumávající takové rozhodnutí upřednostňoval ve smyslu čl. 10 Ústavy ustanovení stěžovatelkou uváděného článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte či jiných mezinárodních smluv zakotvujících právo na soukromý a rodinný život či základní práva dítěte před ustanoveními soudního řádu správního či zákona o azylu, neboť žádná kolize mezi těmito normami za daných okolností nenastává.“* (důraz přidán). Citovaný právní názor pak kasační soud potvrdil např. v nedávném usnesení ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68, kde uvedl, že *„stěžovatelkou tvrzené skutečnosti (zejména její psychické obtíže a existence rodinných vazeb v České republice) pro ni mohou být významné a soud je nechce zlehčovat. Přesto v nyní projednávaném případě nejsou relevantní právě proto, že žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta, neboť přichází ze země, kterou Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu. Je proto třeba, aby stěžovatelka legalizovala svůj pobyt na území České republiky na základě některého z pobytových oprávnění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.“* (důraz přidán). Viz rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020 - 36.

[25] Lze tedy shrnout, že výše uvedená právní úprava (a konstantní judikatura k ní se vztahující) umožňuje stěžovateli, v případě, že cizinec pochází z bezpečné země, se věcně nezabývat jeho žádostí o mezinárodní ochranu, pokud cizinec neprokáže, že v jeho případě nelze domovskou zemi za bezpečnou považovat. Ani v situaci, kdy má cizinec rodinné důvody pro setrvání na území ČR, nepředstavuje tato skutečnost důvod pro přijetí jeho žádosti k věcnému projednání. Tímto postupem přitom nejsou porušeny mezinárodněprávní závazky ČR vůči soukromému a rodinnému životu cizince zaručené čl. 8 EÚLP. Jak vyplývá z výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu, pobyt cizince na území je třeba řešit v režimu zákona o pobytu cizinců. Mezinárodní ochrana neslouží k legalizaci pobytu cizinců, kteří pozbyli pobytové oprávnění, jak se stalo žalobci v nyní posuzovaném případě (viz např. rozsudky

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46, č. 18/2003 Sb. NSS, a ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). Soud dodává, že rozsudek krajského soudu neobsahuje ani žádný odkaz na jinou konstantní judikaturní linii Nejvyššího správního soudu, ze které by vyplývala jednoznačná opora pro jím učiněné závěry. Krajský soud neoznačil ani žádnou judikaturu Ústavního soudu či Evropského soudu pro lidská práva, která by přehodnocovala výše uvedené závěry konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud z procesní opatrnosti dodává, že na základě argumentace krajského soudu neshledal důvod pro předložení věci rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, který jediný by mohl účinně změnit stávající směr konstantní judikatury. Ani obsah vyjádření žalobce na tomto závěru kasačního soudu nemohl nic změnit. Judikatura, kterou žalobce uvedl na podporu své argumentace, se vztahuje k věcnému posuzování žádostí o mezinárodní ochranu. K tomu stěžovatel s ohledem na zjevnou nedůvodnost žalobcovy žádosti vůbec nepřistoupil (viz výše). Rovněž literatura, na kterou žalobce ve vyjádření poukázal, není pro posouzení žalobcovy žádosti relevantní, neboť se týká správního vyhoštění, tj. postupu podle zákona o pobytu cizinců, nikoli řízení o mezinárodní ochraně, které bylo předmětem posuzování v nynějším případě.

[26] S ohledem na uvedené nelze stěžovateli vytýkat, že poté, co řádně ověřil, že žalobce pochází z bezpečné země, a v průběhu řízení neprokázal, že by jeho zemi původu nebylo možno ve vztahu k němu za bezpečnou považovat, zamítl dle § 16 odst. 2 a 3 zákona o azylu žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Stěžovatel nepochybil ani tím, jestliže se ve svém rozhodnutí výslovně nezabýval možností řešení stěžovatelovy pobytové situace. Na tu dopadá režim zákona o pobytu cizinců, přičemž z ničeho nevyplývá stěžovatelova povinnost žalobce instruovat o postupech dle zákona o pobytu cizinců v rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jak v napadeném rozsudku požaduje krajský soud. Soud dodává, že výše uvedené nebrání žalobci v tom, aby řešil svou situaci v režimu zákona o pobytu cizinců; podle tohoto zákona lze zajistit i ochranu práv vyplývajících z čl. 8 EÚLP (k tomu viz výše označená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

[27] Z uvedených důvodů Nejvyšším správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém je vázán výše uvedenými právními názory (§ 110 odst. 1 a 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné

V Brně dne 17. února 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu